NORAKSTS
Lieta Nr.A42671709
A02383-10/11

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 17.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Inga Putra,
piedaloties pieteicējas *M.L.* pārstāvei *I.H.* un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta pārstāvei *A.Š.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu pēc *M.L.* pieteikuma par Rīgas domes Komunālā departamenta 2008.gada 10.oktobra lēmuma Nr.DK-08-18515-ap „Par administratīvās lietas izbeigšanu" atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, uzliekot par pienākumu Rīgas domes Komunālajam departamentam reģistrēt *M.L.* palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Komunālā departamenta 2008.gada 10.oktobra lēmumu Nr.DK-08-18515-ap „Par administratīvās lietas izbeigšanu" (turpmāk arī – Lēmums) atstāts negrozīts Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājumu risināšanā un izslēgšanai no palīdzības reģistra 2008.gada 30.jūlija lēmums (protokols Nr.27, 4.5.punkts), ar kuru izbeigta administratīvā lieta par *M.L.* reģistrāciju dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta saņemšanai un palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām.

Lēmumā norādīti šādi argumenti.

[1.1] *M.L.* no 1977.gada 11.marta lieto dzīvokli */adrese/*.

[1.2] Rīgas Centra rajona izpilddirekcijas Denacionalizācijas komisija 1998.gada 14.oktobrī atstāja bez izskatīšanas Latvijas Universitātes pieteikumu par īpašuma tiesību atzīšanu uz namīpašumu */adrese/* un tā labprātīgu atdošanu īpašniekam.

[1.3] Jau 2007.gada 12.jūnijā *M.L.* atteikts viņu reģistrēt gan pabalsta saņemšanai, gan palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai, jo *M.L.* neatbilst likuma "Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā" 26.[1]panta, Rīgas domes 2005.gada 20.decembra saistošo noteikumu Nr.36 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība sakarā ar dzīvojamo telpu atbrīvošanu, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" 2.2.punkta, Rīgas domes 2005.gada 12.jūlija saistošo noteikumu Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" 2.4.punkta nosacījumiem.

Atteikuma pamatā ir apstāklis, ka *M.L.* nelieto dzīvojamo telpu denacionalizētā vai likumīgajam īpašniekam atdotā mājā, jo nekustamais īpašums */adrese/* par tādu nav uzskatāms. Nekustamais īpašums nav denacionalizēts vai atdots likumīgajam īpašniekam likuma „Par namīpašumu denacionalizāciju" vai likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" noteiktajā kārtībā. Izskatot apstrīdēšanas

iesniegumu par šo lēmumu, Rīgas domes Komunālā departamenta direktors 2007.gada 10.augustā atstājis to spēkā.

[1.4] Kā papildus pierādījumu 2007.gada 29.augustā *M.L.* Tiesībsargam iesniedza izvērtēšanai aktu, ar kuru Latvijas Universitāte namīpašumu nodod Rīgas Politehniskajam institūtam. Taču, izvērtējot šajā aktā norādīto informāciju, secināms, ka namīpašums netika bez atlīdzības pārņemts valsts valdījumā, realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politiku, bet Latvijas Universitāte namīpašumu nodevusi citai iestādei. Līdz ar to, arī atkārtoti izskatot *M.L.* iesniegumu ar tam papildus pievienotajiem dokumentiem, secināms, ka lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi nav mainījušies, t.i., nav juridiski apliecināts fakts, ka namīpašums ir denacionalizēts vai atdots likumīgajiem īpašniekiem.

[1.5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī – APL) 63.panta pirmās daļas 3.punktu nav pamata izdot *M.L.* labvēlīgu administratīvo aktu.

[2] 2008.gada 20.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *M.L.* (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, uzliekot par pienākumu Rīgas domes Komunālajam departamentam pieņemt pieteikumu par pieteicējas tiesībām saņemt pašvaldības palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā, ievērojot cilvēka pamattiesības.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 9.februāra lēmumu ierosināta administratīvā lieta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Pieteikumā ietvertais prasījums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Pieteicēja uz beztermiņa īres līguma pamata dzīvo */adrese/* kā īrniece. Taču nama apsaimniekotājs īrnieci informējis, ka dzīvoklis ir nepieciešams Latvijas Universitātes vajadzībām un īrniecei dzīvoklis ir jāatbrīvo.

[2.2] Pieteicējai pienākas no Rīgas domes palīdzība dzīvokļa jautājuma risināšanā, taču pieteicēja saņēmusi atteikumu.

[2.3] Pēc atteikuma pieteicēja vērsusies Tiesībsarga birojā ar lūgumu līdzdarboties viņas jautājuma noskaidrošanā. Tiesībsargs 2008.gada 27.marta atbildē norādījis, ka Rīgas dome nepamatoti atteikusi reģistrēt īrnieci palīdzības saņemšanai un pārkāpusi pieteicējas tiesības uz mājokli, t.i., cilvēktiesības. Taču arī pēc Tiesībsarga atzinuma izskatīšanas un pieteicējas atkārtota iesniegumu izskatīšanas Rīgas dome savu viedokli nemaina.

[2.4] Pieteicēja uzskata, ka namīpašuma */adrese/* 40.-80. gados bez atlīdzības pārņemšanu valsts valdījumā, realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvas patvaļas politiku, apliecina un pierāda PSRS Augstākās izglītības ministrijas 1958.gada 11.jūlija Pavēle Nr.750, uz kuras pamata namīpašums tika nodots Rīgas Politehniskajam institūtam. Pamatojoties uz 1925.gada *K.M.* testamentu namīpašuma īpašniece ir Latvijas Universitāte. Saskaņā ar testamentu namīpašums bija Latvijas Universitātes īpašums līdz 1940.gadam. Minētā Pavēle Nr.750 ir pierādījums tam, ka īpašuma tiesības bija ignorētas. Abas mācību iestādes ir Pavēles Nr.750 izpildītājas. Tas pierāda, ka PSRS bija patvaļīgi deleģējusi sev tiesības rīkoties ar šo īpašumu. Cita starpā namīpašuma statuss atbilstoši Tehniskās inventarizācijas lietai nekad nav bijis „mācību ēka".

[2.5] Juridisks fakts, kas apliecina namīpašuma atdošanu tās likumīgajam īpašniekam, ir 1996.gada 26.jūnija Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas spriedums, ar kuru Latvijas Universitāte atzīta par iepriekšējo gadu, sākot no 1919.gada nosaukumos pārdēvētās universitātes tiesību pārņēmēju un juridisko pēcteci.

[2.6] 2004.gada 5.jūlijā ar zemesgrāmatu tiesneses lēmumu namīpašums pievienots zemes gabalam un īpašuma tiesības uz visu nekustamo īpašumu nostiprinātas Latvijas Universitātei kā likumīgajam īpašniekam.

[2.7] Pašvaldība, risinot pieteicējas jautājumu, nav izvērtējusi un ņēmusi vērā namīpašuma apsaimniekotāja rakstu, kurā arī ir norādīti visi fakti, kas liecina par to, ka Latvijas Universitāte ir atguvusi savu nekustamo īpašumu, kas 40.-80. gados bija pārņemts bez atlīdzības valsts valdījumā.

[3] Rīgas domes Komunālais departaments (turpmāk arī – atbildētājs) rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst pilnā apjomā, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem un pamatojumu. Citus papildus paskaidrojumus vai argumentus atbildētājs nav norādījis.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve pieteikumu uzturēja un pamatoja savu prasījumu ar pieteikumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot, ka pieteicēja ir savākusi pietiekami daudz pierādījumus tam, ka namīpašuma tiesības no Latvijas Universitātes pārgāja valstij, kā arī tam, ka Latvijas Universitātei uz ēku ir atjaunotas īpašuma tiesības kā likumiskajam īpašniekam. Latvijas Universitāte savas īpašumtiesības zaudēja 1940.gadā, un Latvijas universitāte līdz Pavēlei Nr.750 palika ēkas valdītājs. Svarīgi, ka zemei ir atjaunotas īpašuma tiesības, bet ēkai nē, kaut gan nepārprotami dokumentos ir redzams, ka ēka figurē kopā ar zemi.

[5] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina, balstoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja, ka Rīgas pilsētas zemes komisija ir atjaunojusi īpašuma tiesības uz zemes gabalu, jo zemi bez Zemes komisijas lēmuma nebija iespējams reģistrēt zemesgrāmatā. Savukārt pieteikums par īpašuma tiesību atzīšanu uz namīpašumu atstāts bez izskatīšanas, taču tas nav traucējis ēku ierakstīt zemes grāmatā. Taču denacionalizācijas lēmums ir būtisks apstāklis, lai konstatētu, vai pieteicēja ir dzīvojusi denacionalizētā namā. Likumā noteiktā kārtībā fiksēts fakts par ēkas denacionalizāciju vai atdošanu to likumīgajam īpašniekam nav, jo Latvijas Universitāte pēc 1998.gada neturpināja pašvaldībā risināt jautājumu par ēkas atzīšanu par denacionalizētu. Ēka zemesgrāmatā ierakstīta, pamatojoties uz arhīva izziņu, līdz ar to šis process ir vērtējams kā īpašumtiesību jautājumu sakārtošana, nevis denacionalizācijas process. Atbildētāja pārstāve uzsvēra, ka ir spēkā stājies iestādes 2007.gada 10.augusta lēmums, un pieteicēja to tiesā nav pārsūdzējusi. Pieņemot Lēmumu, tika pārbaudīti papildus iesniegtie dokumenti, bet jaunu iesniegumu pieteicēja nebija iesniegusi, līdz ar to jauns administratīvais process netika uzsākts.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus un procesa dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteicējas pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[7] Tiesa lietā konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[7.1] Izraksts no *K.M.* 1925.gada testamenta, no kura redzams, ka namīpašums */adrese/* novēlēts Latvijas Universitātei *(lietas 18.-27.lapa).*

[7.2] 1958.gada septembrī *(datums slikti redzams)* sastādīts Pieņemšanas – nodošanas akts, ar kuru namīpašums */adrese/* tiek nodots Rīgas Politehniskajam institūtam, pamatojoties uz PSRS Augstākās izglītības ministrijas 1958.gada 11.jūlija Pavēli *(lietas 78.- 79.lapa).*

[7.3] Ministru kabineta 1995.gada 14.marta rīkojumā Nr.117 „Par valsts īpašuma objekta nodošanu Valsts īpašuma fondam" Pielikumā norādīti valsts īpašuma

objekti, kuri paliek attiecīgo valsts institūciju valdījumā, konkrēti Izglītības un zinātnes ministrijas īpašums */adrese/* paliek Rīgas Tehniskās universitātes valdījumā *(lietas 52.-55.lapa)*.

[7.4] Ar 1996.gada 26.jūnija Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas spriedumu apmierināts Latvijas Universitātes pieteikums par juridiskā fakta konstatēšanu, atzīstot, ka Latvijas Universitāte, neraugoties uz nosaukumu maiņu, ir viena un tā pati juridiskā persona, kas darbojas no dibināšanas līdz pašreizējam pastāvēšanas brīdim. Juridiska fakta konstatēšana nepieciešama sakarā ar īpašuma tiesību atjaunošanu uz Latvijas Universitātes nekustamo īpašumu un zemi *(lietas 67.-68.lapa)*.

[7.5] 1997.gada 2.oktobrī Rīgas pilsētas zemes komisija pieņēma lēmumu atjaunot Latvijas Universitātei īpašuma tiesības uz zemes gabalu */adrese/* 294 kvm platībā. Zemes komisija konstatēja, ka nekustamais īpašums līdz 1940.gada 21.jūlijam piederējis Latvijas Universitātei, pamatojoties uz Latvijas valsts vēstures arhīva 1997.gada 5.februāra izziņu *(lietas 98.lapa)*.

[7.6] Ar 1998.gada 14.oktobra Rīgas domes Rīgas centra rajona izpilddirekcijas Denacionalizācijas komisijas aktu Latvijas Universitātes pieteikums par īpašuma tiesību atzīšanu uz namīpašumu */adrese/* atstāts bez izskatīšanas. Aktā norādīts, ka Latvijas valsts arhīvā nav atrastas ziņas par namīpašuma nacionalizāciju, tādēļ likums „Par namīpašumu denacionalizāciju" nav piemērojams. Tāpat norādīts, ka likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajam īpašniekam" 2.panta otro daļu labprātīgi nodot namīpašumu bijušajam īpašniekam var juridiska persona, kuras valdījumā tas atrodas. No izziņas redzams, ka namīpašums neatrodas Rīgas Centra rajona namu pārvaldes valdījumā, ne arī jebkurā citā Rīgas domes izpilddirekcijā, līdz ar to tas nav Rīgas domes kompetences jautājums *(lietas 99.lapa)*.

[7.7] 2003.gada 18.marta Latvijas valsts vēstures arhīva izziņā Nr.5-JP-1291 norādīta nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā piederība *(lietas 100.lapa)*.

[7.8] No zemesgrāmatu nodalījuma ar kadastra numuru 0100 009 0035 redzams, ka Latvijas Universitātei ir reģistrēts nekustamais īpašums */adrese/*, Rīgā, kas sastāv no zemes gabala (reģistrēts 2004.gada 9.martā, pamatojoties uz 1997.gada 2.oktobra Rīgas pilsētas zemes komisijas lēmumu Nr.37/21) un divām būvēm (reģistrētas 2004.gada 5.jūlijā, ēku pievienošanas pamatā 2003.gada 18.marta arhīva izziņa Nr.5-JP-1291 un 2004.gada 3.jūnija izziņa par nekustamā īpašuma sastāvu un vērtību) *(lietas 17.lapa)*.

[7.9] Ar 2005.gada 16.jūnija Rīgas Tehniskās universitātes rīkojumu noteikta komisija ēkas */adrese/*, Rīgā nodošanai likumīgajam īpašniekam Latvijas Universitātei, noteikts līdz 2005.gada 1.jūlijam parakstīt pieņemšanas - nodošanas aktu un noņemt ēku no Tehniskās universitātes bilances *(lietas 66.lapa)*.

[7.10] 2005.gada 1.-4.jūlijam nekustamo īpašumu */adrese/*, Rīgā Rīgas Tehniskā universitāte nodevusi Latvijas Universitātei, sastādot par to nodošanas-pieņemšanas aktu *(lietas 104.-107.lapa)*.

[7.11] 2007.gada 1.martā pieteicēja vērsusies Rīgas domē ar iesniegumu reģistrēt viņu dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta saņemšanai, norādot, ka īrē dzīvokli likumīgam īpašniekam atdotā mājā *(lietas 108.lapa)*.

[7.12] SIA „Latvijas Universitātes Nekustamā īpašuma aģentūra" 2007.gada 1.jūnijā rakstveidā, atbildot uz Rīgas domes vēstuli, norāda, ka Latvijas Universitātei nebija nekādu tiesību rīkoties ar savu nekustamo īpašumu */adrese/*, Rīgā, jo tas atradās Izglītības un zinātnes ministrijas valdījumā un bija nodots lietošanā Latvijas Tehniskajai universitātei. Tikai 2005.gada 1.jūlijā starp Latvijas Universitāti un Rīgas

Tehnisko universitāti tika parakstīts pieņemšanas-nodošanas akts, kā rezultātā Latvijas Universitāte beidzot var rīkoties ar savu īpašumu *(lietas 36.lapa).*

[7.13] 2007.gada 12.jūnijā Rīgas domes komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisija pieņēma lēmumu atteikt pieteicēju reģistrēt dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta saņemšanai un palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas īrēšanai pirmām kārtām *(lietas 38.-39.lapa).*

[7.14] Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, Rīgas domes Komunālais departaments 2007.gada 10.augustā nolēmis 2007.gada 12.jūnija lēmumu atstāt negrozītu. Lēmumā norādīts, ka pieteicēja nav iesniegusi dokumentus, kas apliecinātu faktu, kādā veidā un uz kāda tiesiska akta pamata namīpašums */adrese/*, Rīgā Latvijas Sociālistiskās Padomju Republikas laikā pārgājis Izglītības un zinātnes ministrijas valdījumā *(lietas 46.-49.lapa).*

[7.15] 2008.gada 27.martā Tiesībsargs sniedz atzinumu pieteicējai, norādot, ka nelabvēlīga administratīvā akta pamatā bija dokumentu trūkums, taču tas ir novērsts, jo pieteicējas rīcībā ir Izglītības ministrijas 1958.gada 11.jūlija Pavēle Nr.750, ko Rīgas dome nav vērtējusi, līdz ar to ir pamats administratīvo procesu iestādē uzsākt no jauna, jo pieteicēja reģistrācijas atteikumu domē saņēmusi nepamatoti, tādējādi pārkāptas pieteicējas cilvēktiesības – tiesības uz mājokli *(lietas 56.-59.lapa).*

[7.16] 2008.gada 9.maijā, 23.maijā un 16.jūlijā pieteicēja vēršas Rīgas domē ar lūgumu atjaunot lietvedību lietā sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem un reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvokļu jautājumu risināšanā *(lietas 62., 63., 64.lapa).*

[7.17] Ar 2008.gada 30.jūlija lēmumu Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai un izslēgšanai no palīdzības reģistra administratīvā lieta izbeigta, jo nav mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi un nav juridiski apliecināts fakts, ka īpašums ir denacionalizēts vai atdots likumīgajam īpašniekam likumos noteiktajā kartībā *(lietas 74.-75.lapa).*

[7.18] Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, ar Lēmumu 2008.gada 30.jūlija lēmums atstāts negrozīts *(lietas 13.-15.lapa).*

[8] Pieteicēja pieteikumā un tiesas sēdē lūdz atcelt Lēmumu un uzdot par pienākumu Rīgas domei reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām. No minētā secināms, ka pieteicēja vēlas labvēlīga administratīvā akta izdošanu, lai pieteicēja ārpus kārtas tiktu iekļauta reģistrā palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas īrēšanai.

Tiesu praksē atzīts, ka, izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, nelabvēlīgā administratīvā akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi, t.i., vai tiesību normas piešķir personai tiesības no iestādes prasīt konkrēto labumu un vai ir konstatējami visi tiesiskie un faktiskie apstākļi attiecīgā labuma saņemšanai. Lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tas nozīmē, ka tiesai nav saistošs iestādes atteikuma pamatojums.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka gadījumā, ja tiesa izskata pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai, kas izskata lietu pēc būtības, jāvērtē tie tiesiskie un faktiskie apstākļi, kas pastāvēja līdz lietas izskatīšanas pabeigšanai (gadījumā, ja lieta izskatīta mutvārdu sēdē – līdz

brīdim, kad tiesa aiziet taisīt spriedumu). Taču šim principam ir izņēmumi. Viens no šādiem izņēmumiem attiecas uz sociālajās tiesībās noteikto labumu gūšanu. Sociālo tiesību jomā tiesiskās situācijas maiņa (tiesību normas grozīšana vai izslēgšana) neietekmē tiesības, kuras personai bija brīdī, kad viņa ar iesniegumu par šā labuma saņemšanu vērsās iestādē.

Ņemot vērā to, ka pašvaldības palīdzība dzīvokļu jautājumu risināšanā ir uzskatāma par sociālo tiesību jomu, tiesai jāpiemēro Rīgas domes 2005.gada 12.jūlija saistošie noteikumi Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība", kuri bija spēkā līdz 2007.gada 13.decembrim.

Ievērojot minēto, tiesai jāpārbauda, vai uz brīdi, kad pieteicēja vērsās pašvaldībā ar iesnieguma par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā, pastāvēja priekšnoteikumi labvēlīga administratīva akta izdošanai – pieteicējas reģistrēšanai palīdzības saņemšanai dzīvojamo telpu īrēšana pirmām kārtām.

[9] Atbildētāja pārstāve norāda, ka nav pamata lemt par pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanu, jo stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams Rīgas domes Komunālā departamenta 2007.gada 10.augusta lēmums, ar kuru pieteicējas iesniegums noraidīts. Taču šobrīd tiesā ir pārsūdzēts Lēmums par lietas izbeigšanu. Atbildētājs neatjaunoja administratīvo procesu, un tas ir noslēdzies ar 2007.gada 10.augusta lēmumu. Pieteicēja nav iestādē vērsusies ar jaunu iesniegumu par palīdzības piešķiršanu, reģistrējot viņu dzīvokļa rindā.

Lietā konstatēts, ka pieteicēja Rīgas domes 2007.gada 10.augusta lēmumu tiesā nav pārsūdzējusi, taču atkārtoti Rīgas domē vērsusies ar lūgumu pārskatīt viņas iesniegumu pēc būtības, jo viņas rīcībā ir jauns pierādījums, t.i., dokumentāls pierādījums, no kura secināma PSRS Augstākās izglītības ministrijas 1958.gada 11.jūlija Pavēles Nr.750 esamība.

Saskaņā ar APL 83.panta nosacījumiem iestāde pēc savas iniciatīvas vai personas iesnieguma var uzsākt administratīvo procesu administratīvajā lietā no jauna un lemt par administratīvā akta atcelšanu, ievērojot noteikumus par tiesiska vai prettiesiska administratīvā akta atcelšanu. Administratīvo aktu atceļ ar jaunu administratīvo aktu. Savukārt APL 87.panta pirmās daļas 4.punkts noteic, ka, ja administratīvais akts ir kļuvis neapstrīdams, tajā pašā lietā administratīvo procesu var uzsākt no jauna uz adresāta iesnieguma pamata, ja ir viens no likumā norādītajiem apstākļiem, konkrēti, adresātam kļuvuši zināmi vai ir pieejami jauni pierādījumi, kas nebija tā rīcībā līdz sākotnējā administratīvā akta izdošanai un kas varētu būt par pamatu adresātam labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

Tiesas ieskatā pieteicēja nepārprotami lūgusi iestādi uzsākt administratīvo procesu no jauna tajā paša lietā, pamatojoties tieši uz minēto tiesību normu, līdz ar to nav pamatota atbildētāja pārstāves norāde, ka administratīvo procesu no jauna var uzsākt tikai tad, ja pieteicēja iestādē būtu vērsusies ar jaunu atkārtotu domes noteikta parauga iesniegumu.

Saskaņā ar APL 87.panta piekto daļu iestādei ir pienākums izvērtēt iesniegumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna, un iestādes atteikumu uzsākt administratīvo procesu no jauna adresāts var pārsūdzēt tiesā.

Neskatoties uz to, ka atbildētāja pārstāve norāda, ka administratīvais process nav uzsākts no jauna, atbildētājs nav pieņēmis arī APL 87.panta piektajā daļā paredzēto lēmumu.

Tiesa atzīst, ka atbildētājs, pēc būtības izvērtējot pieteicējas iesniegto pierādījumu, ir uzsācis administratīvo procesu no jauna, līdz ar to, izskatot pieteicējas

iesniegumus un jauno pierādījumu, atbildētājam bija jāpieņem APL 63.panta pirmās daļas 3.punktā paredzētais lēmums, atsakot iesniedzējai labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ja tam nav pamata. Atbildētājs kļūdaini, pamatodamies uz APL 63.panta pirmās daļas 3.punktu, administratīvo lietu izbeidzis.

Taču atbildētāja pieļautā kļūda nevar radīt pieteicējai nelabvēlīgas sekas. Ņemot vērā iepriekš konstatēto tiesisko regulējumu, tiesa atzīst, ka atbildētājs, pamatojoties uz pieteicējas iesniegumiem, ir uzsācis administratīvo procesu no jauna tajā pašā administratīvajā lietā, un par atbildētāja izdoto galīgo administratīvo aktu konkrētajā administratīvajā lietā uzskatāms Lēmums, kuru pieteicēja pārsūdzējusi tiesā.

Taču, kā jau iepriekš norādīts, atbildētāja Lēmumā ietvertais pamatojums tiesai nav saistošs, lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesa pati pārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[10] No lietas materiāliem redzams, ka pieteicēja iestādē prasījusi labvēlīga administratīvā akta izdošanu arī attiecībā uz pieteicējas reģistrēšanu dzīvojamo telpu atbrīvošanas pabalsta saņemšanai, taču Lēmumu šajā daļā pieteicēja nepārsūdz. Pieteicēja pieteikumā ietvērusi prasījumu par reģistrēšanu palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājumā, kā arī šādu prasījumu uzturēja lietas izskatīšanā, līdz ar to tiesai jālemj par labvēlīga administratīvā akta izdošanu tikai šajā daļā.

Tāpat no pieteicējas pārstāves paskaidrojumiem secināms, ka lietā nepastāv strīds par to, ka namīpašums nav denacionalizēts likuma „Par namīpašumu denacionalizāciju Latvijas Republikā" noteiktā kartībā. Pieteicēja savu prasījumu pamato ar namīpašuma atdošanas likumīgajam īpašniekam faktu, kas ir priekšnoteikums palīdzības saņemšanai no pašvaldības dzīvokļa jautājuma risināšanā.

Atbildētājs atteikumu pamatojis ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta septīto daļu, kas pašvaldībai piešķir tiesības pirmām kārtām ar dzīvokli nodrošināt arī personas, kuras dzīvo denacionalizētā vai likumīgajam īpašniekam atdotā mājā un lietojušas dzīvokli līdz īpašuma tiesību atjaunošanai (..) un ar Rīgas domes 2005.gada 12.jūlija saistošo noteikumu Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" 2.7.5.apakšpunktu, kas noteic, ka 7.reģistrā pašvaldības lietojumā esošas dzīvojamās telpas īrēšanai pirmām kārtām reģistrē personas, kuru ienākumi viena cilvēka ģimenē nepārsniedz Ls 250, bet ģimenē, kurā ir divi vai vairāki cilvēki, ienākumi nepārsniedz Ls 200 vienam cilvēkam un kuras dzīvo denacionalizētā vai likumīgajam īpašniekam atdotā mājā un lietojušas dzīvojamo telpu līdz īpašuma tiesību atjaunošanai, ja to lietošanā vai īpašumā nav citas dzīvojamās telpas Rīgā, Jūrmalā vai Rīgas rajonā, kā arī, ja tām nepieder īpašums, kuru var izmantot ienākumu gūšanai.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja atbilst visiem tiesību normās paredzētajiem kritērijiem gan attiecībā uz ienākumu apmēru, gan dzīvojamo telpu lietošanas ilgumu un pamatu, kā arī citas dzīvojamās telpas neesamību.

Līdz ar to lietā ir strīds par to, vai Latvijas Universitāte īpašumtiesības uz namu */adrese/* atguvusi kā likumīgais īpašnieks likumā „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" noteiktajā kārtībā.

[11] Saskaņā ar likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 1.pantu bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem neatkarīgi no viņu pašreizējās pilsonības tiek atjaunotas īpašuma tiesības uz namīpašumiem, kuri 40.-80.gados bez atlīdzības tika pārņemti valsts vai juridisko personu valdījumā, realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanas un administratīvās patvaļas politiku.

Kā norāda atbildētājs, tad namīpašuma reģistrēšana zemesgrāmatā ir uzskatāma vairāk par īpašumtiesību procesa sakārtošanu, nevis īpašuma tiesību atjaunošanu, jo lietā nav pierādīts fakts, ka namīpašums 40.-80.gados bez atlīdzības tika pārņemts valsts valdījumā, realizējot īpašnieku tiesību ignorēšanu un administratīvās patvaļas politiku. Tāpat atbildētājs uzsver, ka īpašumtiesības nav atjaunotas likumā „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" noteiktajā kārtība.

[12] No lietas materiāliem secināms, ka pieteicēja namīpašuma pārņemšanu 40.-80.gados bez atlīdzības valsts valdījumā, realizējot īpašnieku tiesību ignorēšanu un administratīvās patvaļas politiku, pierāda šādi: pirmkārt, pamatojoties uz 1925.gada *K.M.* testamentu nekustamais īpašums, t.sk., nams */adrese/*, līdz 1940.gadam bija Latvijas Universitātes īpašums, otrkārt, pamatojoties uz PSRS Augstākās izglītības ministrijas 1958.gada 11.jūlija Pavēli Nr.750, kā tas norādīts materiālo vērtību nodošanas-pieņemšanas aktā *(lietas 79.lapā datums slikti saskatāms, iespējams 1958.gada septembris)* P.Stučkas Latvijas Valsts Universitātei namīpašums */adrese/*, Rīgā bija jānodod Rīgas Politehniskajam institūtam.

Tiesa, izvērtējot minētos dokumentus, konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka Latvijas Universitāte nekustamo īpašumu */adrese/*, Rīgā ieguvusi uz testamenta pamata. Testamentā norādīts, ka par visas mantas universālmantinieci tiek iecelta Latvijas Universitāte, uzliekot tai konkrētus pienākumus, tai skaitā mantojumu izlietot kā negrozāmu un nedalāmu mantas vienību fonda ar nosaukumu „Nelaiķa *K.M.* novēlējums" dibināšanai *(lietas 19.lapa).*

Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, atzīst, ka nekustamais īpašums */adrese/*, Rīgā bez atlīdzības tika pārņemts valsts valdījumā, realizējot īpašnieku tiesību ignorēšanu un administratīvās patvaļas politiku, jo Latvijas Universitātei tika liegtas tiesības izmantot sev novēlētos īpašumus testamentā norādīto pienākumu veikšanai. Tiesas ieskatā Latvijas Universitātei piederošie nekustamie īpašumi nonākuši valsts valdījumā, realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanu un administratīvās patvaļas politiku, jo tā nevarēja izmantot savu īpašumu kā nedalāmu un negrozāmu mantas vienību, tai pašā laikā no arhīva izziņām nav secināms, ka Latvijas Universitāte mantojumā iegūtos nekustamos īpašumus būtu kādam labprātīgi atsavinājusi. Tiesas ieskatā akts, ar kuru Latvijas Universitāte nodod nekustamo īpašumu Rīgas Politehniskajam institūtam, nav uzskatāms par īpašuma labprātīgu nodošanu citai mācību iestādei, jo tāda rīcība būtu pretēja testamentā uzliktajiem pienākumiem. Un no pieņemšanas – nodošanas akta *(lietas 78.lapa)* redzams, ka tas noticis, pamatojoties uz PSRS Augstākās izglītības ministrijas 1958.gada 11.jūlija Pavēles Nr.750 pamata. Tiesas ieskatā pieteicēja pamatoti norāda, ka abas mācību iestādes kļuvušas par Pavēles Nr.750 izpildītājām. Tiesas ieskatā PSRS Augstākās izglītības ministrijas rīcība, izdodot pavēles par nekustamo īpašumu, kas tai nepieder un nav tās likumīgajā valdījumā, liecina par to, ka ministrija realizējusi īpašnieka tiesību ignorēšanu un administratīvās patvaļas politiku. Tāpat par to, ka Latvijas Universitāte nav labprātīgi nodevusi namīpašumu */adrese/*, Rīgā Rīgas Politehniskajam institūtam kā mācību iestādi liecina arī tas, ka pēc testamenta dzīvojamās ēkas vienmēr izlietojamas dzīvokļiem, un no 1943.gada tautas skaitīšanas gruntsgabala kartītes Nr.4 *(lietas 30.lapa)* redzams, ka ēkas galvenais izmantošanas veids ir apdzīvošana, proti, Latvijas Universitāte ēku izmantojusi novēlētajam mērķim, nevis mācību iestādes izveidošanai.

Arī no Ministru kabineta 1995.gada 14.marta rīkojuma Nr.117 „Par valsts īpašuma objekta nodošanu Valsts īpašuma fondam" Pielikumā norādītajiem valsts īpašuma objektiem redzams, kuri objekti paliek attiecīgo valsts institūciju valdījumā,

konkrēti, Izglītības un zinātnes ministrijas īpašums Rīgā Vaļņu iela 10, Rīgā paliek Rīgas Tehniskās universitātes valdījumā. Taču, kā jau iepriekš konstatēts, nevienā no arhīvos esošajiem dokumentiem nav konstatējams, ka Latvijas Universitāte labprātīgi būtu atsavinājusi nekustamo īpašumu */adrese/*, Rīgā valstij, konkrēti, Izglītības un zinātnes ministrijai. Tiesa neatrod nevienu citu loģisku izskaidrojumu nekustamā īpašuma nonākšanai valsts institūciju valdījumā, kā tikai administratīvās patvaļas realizācija, ignorējot īpašnieku īpašumtiesības. Lietā nav konstatēts, ka īpašuma tiesību atjaunošanas procesā Izglītības un zinātnes ministrija būtu iebildusi pret īpašumtiesību esamību Latvijas Universitātei, pierādot savas īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu.

[13] Atbildētāja pārstāve norāda, ka Latvijas Universitāte namīpašumu nav atguvusi likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" noteiktajā kārtībā, atsaucoties uz to, ka Rīgas Domes Denacionalizācijas komisija Latvijas Universitātes pieteikumu atstājusi bez izskatīšanas.

Tiesas ieskatā atbildētājs nepamatoti atsaucas uz konkrēto Denacionalizācijas komisijas aktu kā pierādījumu tam, ka Latvijas Universitāte nav likumā noteiktā kārtībā savas īpašumtiesības atguvusi. Denacionalizācijas aktā tikai un vienīgi konstatēts, ka pieteikums īpašumtiesību atjaunošanas jautājumu risināšanai iesniegts nekompetentai iestādei, norādot, ka īpašumtiesību atjaunošana uz namīpašumu */adrese/*, Rīgā neietilpst Rīgas domes kompetencē. Līdz ar to, izdodot konkrēto aktu, Latvijas Universitātes pieteikums pēc būtības nav vērtēts.

[14] Likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 2.panta pirmā daļa noteic, ka īpašuma tiesības bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, ja viņi iesnieguši prasību, tiek atjaunotas tiesas ceļā saskaņā ar Latvijas civilprocesa kodeksa noteikumiem, savukārt otrā daļa noteic, ka persona, kuras valdījumā ir namīpašums, var likumīgajam īpašniekam to nodot labprātīgi, notariāli apliecinot šo vienošanos.

Tiesa, izvērtējot 2005.gada 1.-4.jūlija pieņemšanas-nodošanas aktu, ar kuru namīpašumu */adrese/* Rīgas Tehniskā Universitāte nodod Latvijas Universitātei, atzīst, ka tādējādi ēkas valdītājs – Rīgas Tehniskā universitāte namīpašumu labprātīgi nodod Latvijas Universitātei likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 2.panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā.

Tiesas ieskatā notariāla apliecinājuma trūkums uz nodošanas-pieņemšanas akta nav atzīstams par tādu trūkumu, lai apšaubītu namīpašuma labprātīgu atdošanu tā likumīgajam īpašniekam.

[15] Lietā nav strīda par to, ka Latvijas Universitāte mantojumā kā vienotu nekutamo īpašumu */adrese/*, Rīgā ieguvusi gan zemi, gan ēkas.

Ar Rīgas pilsētas zemes komisijas 1997.gada 2.oktobra lēmumu Latvijas Universitātei atjaunotas īpašuma tiesības uz zemi */adrese/*.

Likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" 2.panta piektā daļa noteic ka, ja bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki noteiktajā termiņā nav iesnieguši pieteikumu par namīpašuma atdošanu, bet viņam, pamatojoties uz pieprasījumu, kas iesniegts līdz 1994.gada 1.jūnijam, atjaunotas īpašuma tiesības uz zemi zem strīdus namīpašuma, namīpašums atdodams, ja tas neskar trešo personu likumīgās intereses (nams pakļauts dzīvokļu privatizācijai, pēc 1994.gada 1.jūnija uzsākta pārbūve vai kapitālremonts u.tml.).

Ņemot vērā minēto tiesību normu un to, ka lietā nav konstatēts trešo personu likumisko interešu aizskārums, namīpašums likumīgajam īpašniekam atdodams uz tā

pamata vien, ka Latvijas Universitātei likumā noteiktā kārtībā ir atjaunotas īpašuma tiesības uz zemi zem strīdus namīpašuma.

[16] Īpašumtiesību atjaunošana uz nekustamo īpašumu */adrese/* Latvijas Universitātei noslēgusies ar ieraksta izdarīšanu zemesgrāmatā, kur 2004.gada 5.jūlijā zemes gabalam */adrese/* pievienotas 2 ēkas, tādējādi Latvijas Universitāte atjaunojusi savas īpašumtiesības uz vienoto nekustamo īpašumu, kuru tai 1925.gadā bija novēlējis *K.M.*.

[17] Tiesa, ņemot vērā spriedumā konstatētos apstākļus, atzīst, ka Latvijas Universitātei piederošais nekustamais īpašums nonācis valsts valdījumā, realizējot īpašnieka tiesību ignorēšanu un administratīvās patvaļas politiku, un Latvijas Universitāte atjaunojusi savas īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu likuma „Par namīpašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem" noteiktajā kārtībā. Līdz ar to ir iestājies priekšnoteikums, lai atbildētājs izdotu pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu, reģistrējot pieteicēju dzīvojamās telpas īrēšanai pirmām kārtām ar brīdi, kad pieteicēja vērsās iestādē ar iesniegumu, proti, ar 2007.gada 1.martu.

[18] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa noteic, ka, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Konkrētajā lietā pieteicēja samaksājusi valsts nodevu Ls 10 apmērā *(lietas 7.lapa).*

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 254.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt *M.L.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, uzliekot par pienākumu Rīgas domes Mājokļu un Vides departamentam reģistrēt *M.L.* pašvaldības lietojumā esošas dzīvojamās telpas īrēšanai pirmām kārtām.

Uzlikt par pienākumu Rīgas domes Mājokļu un Vides departamentam mēneša laikā pēc sprieduma sastādīšanas reģistrēt *M.L.* pašvaldības lietojumā esošas dzīvojamās telpas īrēšanai pirmām kārtām ar 2007.gada 1.martu.

Uzlikt par pienākumu Rīgas pilsētas pašvaldībai atlīdzināt *M.L.* viņas samaksāto valsts nodevu Ls 10 (desmit lati) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (*paraksts*) I.Putra

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ I.Putra
Rīgā, 2010.gada 17.martā